

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

แผนปฏิบัติการเวียงจันทน์

Vientiane Action Programme (VAP)

(2004-2010)

สามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ที่

www.aseansec.org/VAP-10th%20ASEAN%20Summit.pdf

1. ความเป็นมา

1.1 เมื่อปี ค.ศ. 1997 อาเซียนได้ร่วมกันจัดทำ **วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020)** ซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ว่า อาเซียนจะเป็นภูมิภาคที่ขยายกรอบความร่วมมือกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก (outward-looking) เป็นประชาคมที่มีความสงบสุข มั่นคงและมั่งคั่ง เป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาาร่วมกันและจะเป็นประชาคมแห่งความเอื้ออาทร ต่อมาอาเซียนจึงได้มีแผนปฏิบัติการฮานอย (Hanoi Plan of Action-HPA) เพื่อเป็นแผนแม่บทในการอนุวัติให้อาเซียนได้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ดังกล่าว โดยมีกำหนดกรอบดำเนินงาน 6 ปี (1999-2004)

1.2 ต่อมา ปี ค.ศ. 2003 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรอง Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord ซึ่งได้มีการขยายความในรายละเอียดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 โดยกำหนดให้ประชาคมอาเซียนตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือใน 3 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคง 2) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และ 3) ความร่วมมือทางสังคมและวัฒนธรรม โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่า ภายในปี 2020 อาเซียนจะกลายเป็น **ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community)** **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community)** และ **ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community)**

2. แผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ (Vientiane Action Programme: VAP)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 10 ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2004 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามร่วมกันในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ Vientiane Action Programme (VAP) ซึ่งมีกรอบการดำเนินงาน 6 ปี ระหว่างปี 2004-2010 โดยกำหนดให้เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 สืบต่อจาก HPA ทั้งนี้ ในการดำเนินงานของ VAP จะให้ความสำคัญต่อ 2 มิติหลัก ซึ่งได้แก่ การรวมกลุ่มประเทศสมาชิกให้เป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นปึกแผ่น (One Cohesive ASEAN Community) และการกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนา ด้วยการเร่งรัดให้มีการรวมตัวเร็วขึ้น ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นซึ่งรวมถึงการทำงานร่วมกับประเทศคู่เจรจาด้วย การรณรงค์ให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาเป็นฝ่ายสนับสนุน และการระดมทรัพยากรเพื่อให้มีการดำเนินงานตามแผน VAP อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

2.1 การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economy Community) ซึ่งมุ่งที่จะจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ เพื่อให้สินค้า บริการ และแรงงาน มีการไหลเวียนอย่างอิสระและให้เงินทุนไหลเวียนมากขึ้นอย่างอิสระ ภายในปี 2020

2.2 การเป็นประชาคมมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community) ซึ่งมุ่งหวังที่จะสร้างภูมิภาคที่มีเสถียรภาพและความมั่นคง ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและ ธรรมชาติ มีการจัดระบบเตือนภัยล่วงหน้า

2.3 การเป็นประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) ซึ่งมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทั้งภูมิภาค และพยายามสร้างเอกลักษณ์ของอาเซียนให้เกิดขึ้น การวางแผนลดความยากจนและยกมาตรฐานการดำรงชีพของประชาชน ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และโรคติดต่อร้ายแรงอื่น ๆ รวมทั้งสร้าง “เขตปลอดยาเสพติดอาเซียน” ขึ้นภายในปี 2015

2. VAP ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม

สำหรับ VAP ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ปรากฏอยู่ภายใต้หัวข้อ **การเป็นประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC)** ซึ่งได้กำหนด theme ไว้ว่า “จะทำนุบำรุงทรัพยากรมนุษย์ วัฒนธรรมและธรรมชาติ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาคมอาเซียนที่มีความสามัคคีและยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” (Nurturing Human, cultural and natural resources for sustained development in a harmonious and people-centred ASEAN) โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอาเซียน มุ่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน และเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

2.1 การสร้างประชาคมแห่งสังคมเอื้ออาทร (Community of Caring Societies) เพื่อให้เป็นประชาคมที่แข็งแกร่งและยืดหยุ่น โดยให้ความสำคัญต่อ 3 ปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านความเสมอภาค และปัญหาสุขภาพ ทั้งนี้ VAP ได้กำหนดกิจกรรมความร่วมมือในระดับภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในระดับประเทศ (เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม) ไว้ดังนี้

- การยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนกลุ่มชายขอบ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในด้านการพัฒนาชนบท และการบรรเทาความยากจน รวมทั้งส่งเสริมให้ประชากรกลุ่มนี้เข้ามามีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น
- สนับสนุนให้มีการเข้าถึงการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานการศึกษาโดยผ่านทางเครือข่ายและความร่วมมือของสถาบันการศึกษา
- ลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของประชากรกลุ่มเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ ด้วยการสนับสนุนกิจกรรมแผนงานที่สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการให้บริการต่าง ๆ เช่นการดูแลผู้สูงอายุ การดูแลด้านสุขภาพ และการบริการทางการศึกษา

- ส่งเสริมให้ครอบครัว ประชาสังคม และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาคาความยากจนและสวัสดิการทางสังคม ด้วยการสร้างเครือข่ายและจัดทำโครงการแลกเปลี่ยน
- ส่งเสริมให้สตรีและเยาวชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในกลุ่มประชากรแรงงานด้วยการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ และการเพิ่มช่องทางให้เข้าถึงสินเชื่อรายย่อย (microfinance) และระบบข้อมูล
- การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านสุขภาพ
- ป้องกันการแพร่ระบาดและอันตรายของ HIV/AIDS และโรคติดเชื้ออื่น ๆ
- ให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดภายในปี ค.ศ. 2015 โดยใช้มาตรการป้องกันการรักษา และให้ชุมชนมีบทบาทในการควบคุม รวมทั้งการจัดการค้ายาเสพติด

2.2 การจัดการกับผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ (Managing Social Impact of Economic Integration)

- ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถาบันฝึกอาชีพต่าง ๆ
- ส่งเสริมการดำเนินงานคุ้มครองทางสังคมและระบบการจัดการความเสี่ยงทางสังคม

กลุ่มวิเทศสัมพันธ์
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

ภาคผนวก
ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน

	สาขาการพัฒนาและมาตรการ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับ พม.)
	การสร้างประชาสังคมแห่งสังคมเอื้ออาทร
	การยกระดับมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มประชากรชายขอบและกลุ่มด้อยโอกาส
	- เพิ่มให้มีการประกอบการในวิสาหกิจในเขตชนบท - เพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการดำเนินงานพัฒนาชนบทและการบริหารการดำเนินงานบรรเทาปัญหาความยากจน - ส่งเสริมความรู้ในเรื่องของ ICT และเพิ่มอัตราการใช้ ICT ในกลุ่มประชากรยากจน - จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตกายอุปกรณ์และอุปกรณ์ช่วยเหลืออื่น ๆ สำหรับคนพิการ - เสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและคนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเพื่อให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพของชุมชน
	การลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของกลุ่มเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ
	- จัดกิจกรรมในด้าน การมีชีวิตรอดของเด็ก โครงการพัฒนาและคุ้มครองตามกรอบบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก - ดำเนินการตามเป้าหมาย 8 ประการของปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีในภูมิภาคอาเซียน - กระชับความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อจัดการค้าหญิงและเด็ก - จัดทำ ASEAN Work Plan ว่าด้วยความก้าวหน้าของสตรีในทางการเมือง - จัดทำเครื่องมือวัดที่ได้มาตรฐานสำหรับวัดประเภทความพิการ และประเมินความต้องการทางด้านสุขภาพและการดูแลทางสังคมของผู้สูงอายุ - รวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการให้ครอบครัวและชุมชนเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ และการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ - จัดทำกิจกรรมระดับภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการเสริมสร้างศักยภาพของรัฐที่ให้คนในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาตามกรอบเป้าหมายของ MDGs - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีอย่างเสมอภาคในกระบวนการพัฒนาด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ

	สาขาการพัฒนาและมาตรการ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พม.)
	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว ประชาสังคมและภาคเอกชน ในการจัดการปัญหา
	ความยากจน และการจัดสวัสดิการสังคม
	- จัดทำโครงการ ASEAN Social Workers Exchange Programme - จัดทำโครงการ ASEAN Network for Family Development - ส่งเสริมเครือข่ายระดับภูมิภาคของนักสังคมสงเคราะห์/NGOs/กลุ่มองค์กรภาคเอกชน/ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริการทางสังคม การศึกษา และการดูแล (บุคคลในสถานสงเคราะห์) - สนับสนุนงานอาสาสมัครเพื่อชนบท และการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนที่มีวิชาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท
	ส่งเสริมสตรีและเยาวชนให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ
	- พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิชาชีพเฉพาะด้านและระบบการให้ใบรับรองแก่โครงการฝึกอาชีพสำหรับเยาวชน - จัดฝึกอบรมด้านอาชีพให้แก่เยาวชนนอกระบบโรงเรียนและสตรีด้อยโอกาส - ส่งเสริมให้สตรีได้มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อรายย่อยได้มากขึ้น รวมทั้งการเข้าถึงระบบข้อมูลข่าวสาร และการบริการสังคมพื้นฐาน - ใช้ ICT เข้ามาช่วยให้เยาวชนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยในการสร้างเครือข่ายเยาวชนในระดับภูมิภาค - ส่งเสริมให้เยาวชนมีงานทำด้วยการผนวกประเด็นด้านเยาวชนเข้าไปในแผนพัฒนาชาติ - จัดทำแผนกลไกความร่วมมือระดับภูมิภาคว่าด้วยการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยพิจารณาโครงการฝึกอบรมด้านอาชีพที่มีอยู่แล้วภายใต้กรอบความร่วมมือด้านแรงงาน สตรี และเยาวชน